

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Liber Theologiæ Moralis, Viginti Qvatvor Societatis Iesv Doctoribvs Reseratvs

Escobar y Mendoza, Antonio de

Lvgdvni, 1659

III. De irregularitatibus ex defectu.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41066

534 *Moralis Theologia Tract. IV. Censura,*
ipsi concessa esse noscuntur. Profectò de antiquo iure dispensat in ea, quæ continentur sub lege, in qua ipse potest dispensare: de nouo autem Tridentini in omni ea, quæ ex occulto delicto procedit, præterquam homicidio voluntario, & aliis ab forum contentiosum deductis.

16. *Quid si Episcopus irregularitatem contraxerit? Quomodo cum eo dispensare potest? Quoad irregularitates ipsi concessas dispensat is, cui vices suas ipse committit, & potest etiam ipse dispensare secum. Collegium Cardinalium in ordine ad Pontificis electionem probabile iudico potestatem habere dispensandi. Capitulum Sede vacante in hac Episcopi potestate non succedit. Ex delegata potestate, iure quidem communi nullus potest; ex priuilegio verò illi poterunt, quibus id concessum reperitur. Dispensationes à Papa committit Ordinario, ut veritate cognita dispenset, etiam mortuo Papa, & re integra non expirant.*

17. *Contingit Ordinarium in dispensando alicuius irregularitatis obliuisci. Postea vi facultatis concessæ etiam potest dispensare.*

18. *An aliqua determinata dispensandi forma? Nulla quidem, satis est quæcumque, modò irregularitatem auferri significet. Admonuerim tamen in ipsa forma dispensationis effectum esse explicandum.*

CAPVT III.

De Irregularitatibus ex defectu.

§. 1. *Irregularitas ex defectu.* 19. **I**nnotuit sæpè duplicem esse Irregularitatem, vnã dici ex defectu, vel indecentia, quæ prouenit absque culpa; alteram ex delicto. Duplicis huiusce irregularitatis species recense. Irregularitas ex defectu has continet species. Ex defectu animi, ex defectu corporis, ex defectu natalium, ex defectu ætatis, ex defectu libertatis, ex defectu Sacramenti, id est Bigamie, ex defectu lenitatis; id est ex homicidio licitè patrato. Irregularitas autem ex delicto ad hæc species extenditur. Ex iteratione Baptismi, ex indebita susceptione, vel vsu ordinis, ex actu infidelitatis aut hæresis, ex infamia, ex homicidio illicitè patrato.

§. 2. *Ex defectu animi.* 20. *Singulas species expende. Ad primò ex anima defectu.* Characteris Baptismatis defectus potius affert incapacitatem.

em, quàm irregularitatem. At si vetustæ fidei defectus sit, ut quia Neophytus sit aliquis, irregularitas oritur, multò magis fidei defectus in Apostata; verum hæc ad irregularitates ex delicto pertinet. Qui defectum vltus rationis patitur, v. g. puer, amens perpetuò, furiosus, inhabilis ex natura rei est. Lunaticus, furiosus, vel amens ad tempus, arreptivus & similes aliquo pacto irregulares, non absolute dicuntur. Ignorantes, qui secundum Canones necessaria scientia careant, irregulares censentur: ea sublata ignorantia, etiam auferetur irregularitas: durante autem nisi Papa dispense, ordinari non possunt.

21. *Secundo ex defectu corporis inculpabili.* Si defectus hic vel ordinis executionem impediatur, vel notabilem deformitatem inducat apparente quidem deformitate, irregularem efficit. *Sexu ancipiti quis viget.* Si fœmineus magis viget, incapacitatem potius efficit, quàm irregularitatem. *Deformis est.* Si plura membra habet, vel eorum disparitas notabilem deformitatem inducit, irregularis est. *Giganteam staturam gerat, aut Pygmaea contrahitur.* Apud similes non est irregularis, secus apud alios, quando talis disparitas ludibrio aliis esset futura. *In uno ex quinque sensibus patitur defectum.* Irregularis est, quando talis defectus, vel vltum Ordinis impedit, vel notabilem affert deformitatem. *Defectum membrorum patitur.* Si ex propria actione cum culpa talis defectus ortum habeat, irregularis ex delicto est; si absque culpa, tunc si ordinum vltum non impediatur, nec indecentiam afferat, irregularitatem non inducit, secus si impedimentum, vel indecentiam contineat. *Morbo laborat.* Morbus quidem generaliter tunc irregularem efficit, quando perpetuus est, & moraliter incurabilis. Hinc iudicium de particularibus morbis fieri potest *Notabilem deformitatem etiam sine vlla partis mutilatione ostentat.* Irregularis proculdubio est.

22. *Tertio ex defectu Natalium.* Omnes illegitimi Canonico iure irregulares sunt. *Expositus quis est.* Expositi quidem post ordines receptos pro legitimis debent haberi, ante illos autem pro illegitimis. *Ex matre adultera natus est.* Non tenetur credere matri dicenti se illegitimum: si verò id sibi persuadeat, tanquam illegitimus se gerere debet. Profectò nati ex coniugatis in foro externo etiam si habeant irritans impedimentum, pro legitimis debent haberi, si de mala fide parentum non constet. Quod si vterque parens mala fidem affirmaret, in conscientia filius se deberet pro illegitimo habere.

§. 3.
Ex defectu corporis.

§. 4.
Ex defectu Natalium.

23. *Quonam modo hac irregularitas auferatur?* Per Baptis-
mum minimè; per Canonicam autem legitimacionem, vel
dispensationem à Papa quoad omnes Ordines, & Beneficia
aufertur, à Papa dixi, quia Episcopus tantum quoad Ordines
minores, & simplicia Beneficia potest dispensare. Tol-
litur etiam per professionem in Religione approbata quoad
Ordines sacros, non tamen quoad praelationes, & digni-
tates.

24. *Quartò ex defectu atatis.* Porro atatis defectus irre-
gularem reddit si ordinatus ante legitimam atatem deinde
Ordines exerceat, alteram irregularitatem incurrit, si suscepi-
t Ordines ex Maioribus sint.

25. *Quintò ex defectu libertatis.* Libertatis defectus irre-
gularem efficit. *Domini consensus adest?* Quicumque ille sit,
satis est ad consequendam libertatem per ordinationem.

26. *Ordinatur absque domini consensu.* Etiam si maneat or-
dinatus, irregularitatem tamen non effugit. *Efficitur ne liber?*
Si minores ordines tantum receperit, propterea à seruitute
non liberatur: si Maiores, liber efficitur, quando Episcopus
scienter illum ordinasset, sed tenetur quidem domino com-
pensare. *Nesci Episcopus seruitutem.* Tenentur alij, qui mala
fide Episcopum induxerunt. *Bona induxere fide.* Tenetur seruus
ad eandem satisfactionem, vel ad reddendum pro se vica-
rium. *Non potest.* Inferior Sacerdote in seruitutem redigitur.
Sacerdos peculium amittere cogitur, & domino reddere. *Non
habet peculium Sacerdos.* domino ministret in Sacerdotali mi-
nisterio; quia cum proximi iniuria nulla iusta libertas.

s. 5.
Ex defe-
ctu Sa-
cramen-
ti, seu
Biga-
mia,

27. *Sextò ex defectu Sacramenti.* Defectus hic Sacramenti
dicitur, quia ex Bigamia Sacramenti ratio deest in matrimo-
nio significata. *Quotuplex Bigamia?* Triplex. 1. Vera, cum
duplex matrimonium validum contrahitur, quæ nec per Ba-
ptismum auferatur, si antea sit contracta. 2. Interpretatiua,
cum duplex matrimonium inualidum est, & consummatum,
vel alterum eorum, etiam si ex defectu consensus nullam sit
vel per ignorantiam vtrumque contractum. Propriè dicitur
ea, quæ ex matrimonio cum vidua, vel cum corrupta ab alio
vel repudiata, vel cum propria vxore cognita post adulte-
rium eius, consurgit; contrahitur autem etiam si matrimo-
nium cum vidua nullum sit. 3. Similitudinaria, cum quis post
professionem in Religione approbata matrimonium contra-
hit, & consummat, vel post votum castitatis in Ordine sacro,
eodem modo nuptias celebret, & consummet, ex sententia
probabiliore.

28. Quanta est hac poena? Priuat equidem Bigamia vsu omnium Ordinum susceptorum, vltra inhabilitatem alios suscipiendi. Additur etiam in poenam priuatio Clericalis priuilegij, si vera vel interpretatiua sit. In ea solus Papa dispensat, excepta similitudinaria cum Clerico in sacris, & Religioso, in qua etiam dispensat Episcopus.

29. Septimo ex defectu lenitatis. Qui iuste ex publica auctoritate alium occidit, aut mutilat, irregularis est; quia Christum lenem, & mitem non valet repraesentare.

§.6.
Ex defe-
ctu leni-
tatis.

30. Est ne actualis occisio, aut mutilatio membri necessaria? Ita planè; per membrum autem pars in humano corpore intelligitur, quæ actionis alicuius integram, & proximum instrumentum est. Profectò sufficit ad irregularitatem, si notabilis membri pars amputetur. Si non amputetur totum, auferitur per Baptismum irregularitas contracta. Occidit quis factum in utero. Irregularis est; quia satis est ad irregularitatem cuiusuis hominis occisio, vel mutilatio.

31. An iudex, accusator, & testis in causa capitali irregulares sint? Iudex sanguinis sententiam ferens, & accusator, & testis etiam inuoluntarius in criminali causa effectu secuto, irregulares sunt.

32. An Inquisitor seculari brachio reos tradens, vel dominus temporalis alteri munus iudicandi in criminalibus causis committens sibiaceant irregularitati? Minimè; quia ille iudicat reum dignum morte, sed non poenam executioni tradit; hic autem à fortiori abstinet à sanguinis sententia.

33. Quid de Clerico accusatore? Clericus si accusator sit, & in causa propria perat emendam sibi fieri, cum protestatione (etiãsi ficta esset, modò fictio non appareat) quod sanguinis poenam minimè intendat, irregularis non est. Idem affirmo de teste coacto in aliqua causa ex iustitia, vel charitate, etiãsi propria non sit, modò protestatio præmittatur, & tantum ad emendationem fiat, non ad vindictam.

compensa-
tionem

34. Quidnam de Ministris iustitiæ, Aduocato, assistentibusque in loco supplicij? Ministri quicumque in seculari Curia sunt, secuta morte, vel mutilatione, irregulares efficiuntur. Eodemque modo Aduocatus, si ex aduocatione sequatur effectus. Assistentes denique in loco supplicij, comitantesque reos irregulares non sunt, si nullo modo ad supplicium cooperentur, nec festinationi dent operam.

35. Clericus rogat Principem, ut iudici iubeat agere ex iustitia in aliqua causa particulari. Si causa sit in principio, & adhuc dubia, etiãsi postea sequatur mors, irregularis non est;

secus si iam mortis sententia data esset, & ob iudicis negligentiam eius executio esset ambigua.

36. *Num miles sit irregularis?* Si iustum bellum sit, id est defensivum propriae personae, patriae, boni communis, gentis, personae innocentis, & bonorum etiam temporalium, militantes in eo irregulares non sunt. Si iniustum, & in eo homicidia, vel mutilationes contingant, ex quacunque parte sui irregulares fiunt. Si aggressivum sit bellum, & propriis manibus sanguinem non effundant, vel mutilent, irregularitatem evadunt, etiamsi alioqui aliis effundentibus cooperari videantur, modò non proximè alicui homicidio in particulari praestent auxilium.

37. *Clerici militant, aut exhortantur militantes in aggressivo bello.* Si propriis manibus causa sint sanguinis, irregularitatem incurrunt; secus si non propriis manibus, etiamsi militantes ad strenuè pugnandum hortentur, & animent etiam in congressu; quia id non est proximè ad necem alicuius particularis cooperari.

38. *Medicus quis est, aut Chirurgus.* Ex eo quod praecipiant, vel consulant, vel etiam secent brachia, & alia huiusmodi membra agrotis, si ex arte id faciant, irregulares non sunt; quia etiamsi suis actibus mortem infirmo accelerant, prudenter id agunt, & ex charitate, nec in eo culpam admittunt, unde non arguitur defectus lenitatis.

39. *Cuiusnam dispensatio pro militantibus in bello iniusta.* Solius Summi Praesulis, si homicidia ex parte innocentium fuere; si autem ex propria, & quidem occulta fuerint homicidia, etiam Episcopo concessa est. Si publica, Papae reservantur. Profecto privilegium habentes dispensandi in irregularitatibus, excepto homicidio voluntario, possunt etiam in ea quae ex lenitatis defectu contingit, dispensare.

§.7. *Alij defectus.* 40. *Est ne alia species irregularitatis ex defectu?* Duplicem aliam apud Filliucium inveni, quam quidem adiciendam communibus duxi. Vna est defectus expeditionis ad facta, quando adest obligatio ad ratiocinia; ea enim durante irregularitas incurritur: dimisso autem officio, & ratione redita, tollitur irregularitas ex hoc capite. Altera est temporalium bonorum defectus, qui quidem si tantus sit, ut quis sustentari congruè non possit, iure novo Tridentini requirentis sufficiens patrimonium in seculari, quodammodo irregularis est. Eodemque modo si quis nimium alieno aere gravatus sit ita, ut titulum fundare non possit, quodammodo irregularitatem incurrit.

actiones ut defu, quo quis ob ratiocinia et alias politicas. Car. non pot vacare rebus sacris, eo si durante durat irregularitas.